

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

”Kompetencebehov på fremtidens arbejdsmarked. Nye udfordringer for ungdomsuddannelserne og deres institutioner”

Tirsdag d. 20. marts 2018, kl. 09.30 – 14.30

Syddansk Erhvervsskoles Skolehjem og Kursuscenter
Blangstedgårdsvej 1 B, 5220 Odense SØ

1. **Velkommen til ESB-netværkets årsmøde 2018** ^v/konsulent Ebbe S. Hargbøl (ESH), ESB-netværket
 - ESH bød velkommen til årsmøde 2018. 12 medlemsskoler var repræsenteret.
 - Sidste år kiggede vi indad – i år kigger vi udad og fremad ift. de udfordringer, der er på fremtidens arbejdsmarked.
 - ESH gennemgik herefter dagens program.

2. **Kompetencebehov på fremtidens arbejdsmarked. Nye udfordringer for arbejdsmarked og uddannelsesverdenen” – del 1.**

Institut for Fremtidforskning ved konsulent Simon Fuglsang Østergaard kiggede ind i krystalkuglen i forhold til fremtidens arbejdsmarked, og hvilke tendenser instituttet ser i fremtiden. Det kan meget vel betyde et farvel til en række opgavetyper, som vi kender dem i dag og stille nye krav og byde på nye udfordringer.

Noter fra oplægget:

- “The future is female” er en ny trend.
- ”Ude fra og ind perspektiv”.

At studere fremtiden:

- Beskæftige sig med fremtiden og forsøge at formidle den til nutiden. Inddrage den viden man har i dag til fremtiden. Vi er selv med til at skabe og påvirke fremtiden. Vi skal tilpasse os fremtiden.
- Adfærdstrends er svære at forudse – ligesom generationernes tilgang til fremtiden er meget forskellige.
- Ønsketænkning er sjældent tilstrækkeligt – og kan ikke stå alene.
- Folks præferencer og tilgange ændrer sig hele tiden!
- De som går forrest er med til at forme den fremtid, vi kommer til at leve i.
- Man kan ikke løse morgendagens problemer med nutidens løsninger.
- Megatrend er de overordnede drivkræfter som styrer vores fremtid bl.a. demografisk udvikling, økonomisk vækst, polarisering, bæredygtighed med flere. Megatrends kigger Institut for Fremtidforskning løbende på.

Den verden vi taler om:

- Acceleration er en stor megatrend i dag – bl.a. inden for den teknologiske udvikling. Forandringshastigheden er svimlende og ”kører for fulde omdrejninger” i dag.
- 45% af virksomhederne forventer at deres kerneforretning vil ændre sig grundlæggende eller helt forsvinde i løbet af de næste 3-5 år på grund af den digitale og teknologiske udvikling.
- Nogle finder ”bobler”/modtrends til megatrends, fordi udviklingen går så stærkt.
- Individualisering som megatrend handler om, at individet kan vælge, om man foretrækker sig selv eller kollektivet. Vi tager selv beslutninger om det ene eller andet.
- Den demografiske udvikling sætter sit præg på fremtiden – bla. hvor længe vi skal arbejde, bevægelsen mod byområderne, hvor gamle vi bliver, nye livs-/familieformer. Bl.a. ”singlelivet” er i en voksende udvikling.

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

- Vi lever i en globalt forbundet verden. Globaliseringen vil udvikle arbejdsmarkedet fremadrettet.
- Børn af tiden: "Generation Z" oplever Danmark som en "provins i verden". "Generation Alpha" håndterer iPad før de bliver renlige (Digital Natives). "Generation Y" er den største generation på arbejdsmarkedet i dag.
- AVUCA (Acceleration – Volatile – Uncertain – Complex – Ambiguous).

Fremtidens arbejdsmarked:

- **Automatisering:** Kendetegnet ved den digitale verden, bredt og på tværs af alle industrier og servicebrancher, vil påvirke både højt og lavt uddannede. 40% af de opgaver der løses i dag – kan automatiseres. Det er meget de rutineprægede opgaver, der kan automatiseres. Automatisering får indflydelse på tre måder: Arbejde bliver erstattet, forbedret og muliggjort. Barrierer for automatisering: Ting tager tid, mennesket er en begrænsende faktor, etiske udfordringer. Kunstig intelligent er den store "driver" inden for automatisering.
- **Flydende, fragmenteret og projektorienteret:** Freelanceøkonomi kan bl.a. spores i den store vækst i antallet af digitale platforme, der skaber et voksende marked for freelanceopgaver og fastansættelse bliver sjældnere. Freelanceøkonomien drives af to paradigmer – organisationer og mennesker. Der vil ske en større brug af freelancere i fremtiden. Grænser brydes ned, og der vil være et stort behov for tværfaglige kompetencer – være "flexpert". Kombinationsuddannelser er/bliver nødvendigt i fremtiden. Den nye neogeneralists kendetegn er både specialist og generalist, og har en multi-disciplinær tilgang og er bindeled mellem specialist-discipliner.
- **Livslang læring og tilpasningsdygtighed:** Fleksibelt og grænseløst karrierebegreb, mere individuelle karriereforløb, i fremtiden får man flere karriereforløb – og er måske kun ansat 3 – 5 år i hver virksomhed. Bliver essentielt for at kunne drives på arbejdsmarkedet og i fremtiden. Kompetencer på fremtidens arbejdsmarkedet: Besidde kompetencer som er vanskelige at automatisere, kreative og sociale færdigheder, gode samarbejdsevner, nysgerrighed.
- 65% af de børn som starter i skole i dag, vil ende i jobs, der ikke er opfundet endnu!
- Formår vi at sikre den fornødne fleksibilitet: Se et skifte i "just in care" læring men i stedet bruge "Just in time" læring! Er det vigtigt at kunne lære at lave en pivot-tabel? Måske er det mere væsentligt at lære selv at kunne søge sig frem til løsningen!
- Dannelsesaspektet er vigtigt ligesom øvelse af færdigheder er nødvendige på arbejdsmarkedet.
- **Hvad er resiliens?** Det plejede at betyde: Robusthed, individualisme, at kunne tage et slag mere. **NU** betyder resiliens: Positiv tilvænning til skiftende omstændigheder før, under og efter modgang, hop ikke tilbage, HOP FREMAD!
- Vi skal have fokus på, at vi uddanner de unge til et arbejdsmarked, vi endnu ikke kender.
- Der er ved at komme en "modreaktion" på, at børn/unge ikke kun skal have digitale kompetencer!

3. ESB-netværkets beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe.

- **Beretning og input til 2018/19-aktiviteter (*/ESH)**

ESH gennemgik årshjul 2017/2018 og fremlagde beretning med årets aktiviteter, jf. præsentationen (vedlagt).

Beretningen blev taget til efterretning og godkendt af forsamlingen.

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

Korte noter fra beretningen:

- Netværkets aktiviteter i 2017 har været præget af diverse arbejdsgrupper bl.a. on-linereportering på ETU og MTU, planlægning af SOSU-konference, revision af tillægsspørgsmål. Der har været afholdt temadage om evaluering og kvalitet, on-line-rapportering, Data-træk, og gymnasieuddannelsernes kvalitetsarbejde.
- Desuden er der afholdt en ETU-præsentationsdag, hvor konklusionen er, at det er svært at løfte tilfredshedsniveauet, da det i forvejen ligger meget højt. Underviseren er stadig den primære driver for elevtrivslen.
- ETU på gymnasieområdet venter vi stadig med meldinger om, hvornår den kan gennemføres.
- VTU er også gennemført – og den løbende kontakt mellem skole og praktikvirksomhed, er afgørende for virksomhedens tilfredshed med samarbejdet.
- **Vi satte også fokus på en medlemsundersøgelse:** 55 skoler har deltaget ud af 58 medlemskoler. ESH gennemgik resultatet af undersøgelsen (se præsentation).

Kommentarer:

- Styregruppen bør overveje ETU-måletidspunktet igen og evt. påvirkning af ministeriet. ESH orienterer om, at styregruppen har gjort ministeriet skriftligt opmærksom på, at måletidspunktet bør udvides, så undersøgelsen kan foretages hele året (ligesom VTUen)!
- På skolerne igangsættes også et arbejde i forbindelse med EASY-udfasningen, og der er forskellige systemer skolerne kan vælge imellem.

Forslag til 2018-aktiviteter/ ideer til nye tiltag/fokusområder:

- Temadag om persondata-/registerlovgivning – forår.
 - Temadag om kvalitative opfølgingsmetoder på trivsels- og tilfredshedsundersøgelse – efterår.
 - Kvalitetsfokus på undervisningsmiljølovgivningen (i samarbejde med DCUM).
 - Finde data i DVH hhv. Uddata og med hinanden. Inspiration til proces på skolerne
 - Kvalitetssikring af AMU og gymnasieområdet
 - HPØG
 - VUC-specifikke aktiviteter
 - Persondataforordningen
 - Kommentarer:
 - Debatforum på hjemmesiden drøftes ift. at netværket fremadrettet bliver mere videndeling.
 - Der er ikke længere den store fokus på benchmark.
 - Leverandør-uafhængighed!
-
- **Økonomi** (herunder regnskab 2017/budget 2018 og årskontingent 2018) og forslag til ændring af kontingentstørrelse fra 2019 (v/Sanne Sandal og Lea Bergstedt, Styregruppen):
 - Lea gennemgik regnskab2017/forslag til budget2018 og scenarier for budget 2019 samt forslag til den kommende kontingentstigning.
 - 2017-regnskabet udviser et overskud – men kun fordi der er overført et driftoverskud for 2016. "Underskuddet" skyldes dels udmeldelser og dels fusioner mellem "store skoler", der tidligere har betalt tre kontingenter, og som nu kun betaler for ét kontingent.
 - **Kommentarer til Regnskab17/budget18**
 - Vi skal udvikle os ud af den økonomiske situation i stedet for at finde besparelser fremadrettet.
 - For min skole er det uproblematisk med de fremlagte kontingentstigninger.

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

- Opfordring om at udviklingspuljen bruges til udviklingsaktiviteter.
- SOSU-konferencen er et eksempel på nye udviklingsaktiviteter – 2-3 events som denne, som også genererer overskud til netværket.
- Netværket bruges som opkvalificering/efteruddannelse af nye kvalitetsmedarbejdere – og skolerne sparer derved penge til efteruddannelse.
- God ide at få klarlagt, hvor stor målgruppen er, som ligger uden for netværket. ESH oplyser, at der ikke er mange skoler, som helt står uden for et netværk, alle skoler er involveret på forskelligvis i både ESB-netværket, UddannelsesBenchmark, TSØ-netværket eller andre netværk.
- Positive fremsatte forslag **fra styregruppen** – men det er ca. 60%-stigninger i kontingentet, og kommer der flere VUC-udmeldelser/andre udmeldelser?
- FGU – kan være med til, at netværket skal se på nye kvalitetsstandarder ligesom videncentrene skal have fælles kvalitetsstandarder. 10. kl. på erhvervsskolerne.

Afstemning/godkendelse af regnskab2017/budget2018 inkl. brug af udviklingspuljen samt kontingentforhøjelse med virkning fra 2019:

- **Forsamlingen godkendte** styregruppens forslag til kommende kontingentstigninger fra 2019.
- **Forsamlingen godkendte regnskab2017/budget2018**, og at der bevilliges kr. 100.000,- fra udviklingspuljen til driftsomkostninger i 2018.
- Det blev aftalt, at der som tidligere foretages løbende budgetopfølgning i 2018.
- Forsamlingen bifaldt sekretariatets villighed til revision af kontraktforhold med udgangen af 2018 med evt. lønreduktion til følge!

Hvorfor ESB-netværket

Herefter gav Sanne og Lea et bud på, hvad skolerne får ud af netværket:

- **Stærkt fagligt netværk:** Kompetenceudvikling for de lokale kvalitetskonsulenter, mulighed for sparring med "kendte ansigter"/netværkskollegaer, sekretariatsbistand til at det logistiske, administrative og faglige arbejde, en "legitim kanal" til ministerier m.v., planlægning af temadage, oplægsholdere, forplejning, lokalitet m.m., medvirken til udvikling af kvalitetsarbejdet i sektoren

Fremtidsønsker for ESB-netværket

- Endnu stærkere fagligt netværk, fra leverandørfællesskab til fagligt fællesskab, mentor-ordning for nye kvalitetsmedarbejdere, brede kvalitetsarbejdet ud – fra målinger og tal – til udviklingsprocesser for medarbejdere, persondataforordningen, kvalitetsprocesser/procedurer, undervisningsevaluering og evalueringer i andre sammenhænge, at være en endnu mere aktiv og kompetent partner i samarbejde med ministerier mv.
- **At være relevant**

Styregruppen samler op på disse synspunkter på førstkommende styregruppemøde samt løbende indtil næste årsmøde.

- **Valg til styregruppe** ((v/ESH)

Inden for hver skoleform blev følgende valgt eller genvalgt til ESB-styregruppen:

- **Tekniske/merkantile erhvervsskoler**
- Marie Houmann Lyngs, NEXT – nyvalgt (på valg i 2020)
- Anja Juliet Pihl, Herningsholm – nyvalgt (på valg i 2020)
- Kristina Birch, TEC – ikke på valg – (på valg i 2019)

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

- Lea Bergstedt, Roskilde Tekniske Skole – suppleant nyvalg (på valg i 2019)
- **VUC**
- Heidi Rønnov Lund, VUC Roskilde –genvalgt (på valg i 2020)
- Der blev ikke yderligere valgt en repræsentant
- Der blev ikke valgt en suppleant
- **SOSU**
- Sanne Sandal, ZBC – genvalgt (på valg i 2020)
- Ole Roemer, SOSU C – ikke på valg (på valg i 2019)
- Mads Mide Michelsen, SOSU Herning - suppleant – på valg i 2019
- **Specialundervisning**
- Der blev ikke valgt en repræsentant
- Der blev ikke valgt en suppleant
- **Midlertidige repræsentanter i styregruppen – valgt for 1 år**
- Pia Schmidt, EUC Sjælland

4. **Kompetencebehov på fremtidens arbejdsmarked. Nye udfordringer for ungdomsuddannelserne og deres institutioner” – del 2.**

I Danske Erhvervsskoler og –Gymnasiers Lederforening mener man, at der er brug for at sætte fokus på den opgave de erhvervsrettede uddannelser skal løfte, hvis vi skal sikre veluddannet arbejdskraft til de danske virksomheder nu og i fremtiden.

Det har motiveret DEG-L til at invitere en række eksperter til at debattere fremtidens kompetencebehov under rammen af **Udsynsforum**. Målet med Udsynsforum er at identificere kompetenceområder, der er særligt vigtige at styrke hos de kommende generationer af elever og kursister.

- Formanden for DEG-Ls Udsynsforum, direktør på Aarhus Business College Gitte Nørgaard gav et bud på fremtidens arbejdsmarked.

Noter fra oplægget:

- Udsynsforum beskæftiger sig med fremtidens kompetencer og fremtidens arbejdsmarked.
- Uddannelsesudvikling bliver ofte en rituel drøftelse mellem arbejdsgiver/arbejdstager.
- Virtuel Reality (VR) – er en af de store trends i fremtiden – der er kæmpestore muligheder i VR.
- Internet of things: At koble Wi-Fi til forbrugsting i hjemmet
- Kunstig intelligens – svag kunstig intelligens er den viden man har i dag – stærk kunstig intelligens – er menneskelig intelligens kombineret med kunstig intelligens
- 40% af de danske job kan automatiseres med kendte teknologier – automatiseringspotentialet er størst inden for fremstillingsindustri og handel. Kunstig intelligens vil snart kunne overtage jobs inden for bl.a. HK-området. Man skal være varsom med at forudsige, hvor hurtigt kunstig intelligens overtager.
- Udsynsforum har stillet tre spørgsmål til bl.a. virksomhedsledere mv. om:
 - 1) Fremtidens arbejdsmarked**
 - 2) Nødvendige kompetencer:** Navigationsevne: selvløse, problemløsningssevne, initiativrigdom, innovationsevne, Evne til at kode og afkode digitalt: digital dannelse, forståelse og færdigheder, informatik som ny basiskompetence på linje med læsning, skrivning og matematik, Helhedsforståelse: indsigt, udsyn mod verden, tværfaglighed, forretningsforståelse, Læringslyst og evne: livslang læring, læringsstrategier, viden om egen læringsstil.
 - 3) Erhvervsskolernes rolle**

Følgende spørgsmål blev drøftet:

- Er de 4 ovenstående kompetencer de rigtige?

Notat fra ESB-netværkets årsmøde 2018 (beretning, økonomi/kontingent og valg til styregruppe)

- Hvordan kan vi arbejde med og undervise i de 4 kompetencer?
- Hvilken betydning har det for lærerrollen?
- Hvordan måler vi læringsudbyttet?

Kommentarer fra drøftelsen:

- Alt drejer sig om relationen mellem underviser/elev – også selv om det er online undervisning.
 - Konsekvensen(r) af den digitale udvikling/kunstig intelligens bør tages med i Udsynsforums arbejde.
 - Hvem skal betale for den digitale udvikling? Skolerne har brug for udstyr og materialer til den digitale undervisning og det er ofte et problem bl.a. ift. TESLA, som "holder kortene" tæt "på kroppen".
 - Er vi i gang med at privatisere uddannelsesinstitutionerne?
 - Videntcentre kan være løsningen ift. kompetenceudvikling og udstyr! Skolerne skal samarbejde i stedet for at konkurrere.
 - Der skal kigges på vejledernes alder og kompetenceløft af underviserne. Der er mange undervisere, der mangler digitale kompetencer.
 - Uddannelsens opbygning har betydning for samarbejdet med virksomhederne. Markedets behov bliver drivere for, hvilken udvikling skolerne skal igennem. Uddannelsesstrukturen skal gentænkes, da arbejdsmarkedet teknologisk er langt foran. Måden vi tænker uddannelse kræver en revurdering.
 - Vi har brug for at nuancere billedet af uddannelserne – der bliver også brug for "kloge hænder" i fremtiden. Skolerne skal være bevidste om at sende eleverne ud med "brede kompetencer".
 - Igangsætte tværfaglige projekter hvor både hoved og hånd indgår.
 - Kompetence: Etik/moral, almen dannelse (tænke kritisk), idehistorie. Dannelsesbegrebet mangler i erhvervsskolelovgivningen.
 - Begrebet faglig stolthed skal tænkes tværfagligt og bedre til at samarbejde internt på skolen og med andre samarbejdspartnere.
- Udsynsforums [hjemmeside](#) med videofilm om fremtidens kompetencer.
 - Teknologisk Instituts [rapport om kunstig intelligent](#)

5. Den nye styregruppe samledes til et kort møde.

Den nye styregruppe samledes til et kort møde for at aftale 1. styregruppemøde. Mødet blev fastsat til **den 16. april 2018 kl. 10.00 – 15.00** på Syddansk Erhvervsskoles skolehjem & kursuscenter, Blangstedgårdsvej 1B, 5220 Odense SØ.

Dagsorden fremsendes fra ESB-sekretariatet i god tid før mødet.

På 1. styregruppemøde aftales årets møderække herunder temadage.

Referent:

Lajla Pedersen

ESB-sekretariatet

Mobil: 25157909

Mail: lajla@projektcare.dk

Godkendt af ESB-styregruppen den 23. marts 2018